

Diàleg

AVUI+
Des del 1976

CORPORACIÓ CATALANA
DE COMUNICACIÓ S.L.

ANTONI CAMBREDÓ, president executiu
JOAN ODINA, conseller delegat
CARLES FLO, director general
IVAN GRAU, director financer
ORIOL GALLISSÀ, director comercial
JOAN SERRA, director de producció
LEANDRE BASANTA, cap de distribució
QUICO DOMINGO, cap de sistemes

**SOBRE QUÈ ÉS SER CATALÀ I
ALTRES PREGUNTES INCÒMODES**

Ramon Tremosa
i Balcells

Professor de teoria econòmica a la UB
www.ramontremosa.cat

Comenta l'article a
www.avui.cat/40548

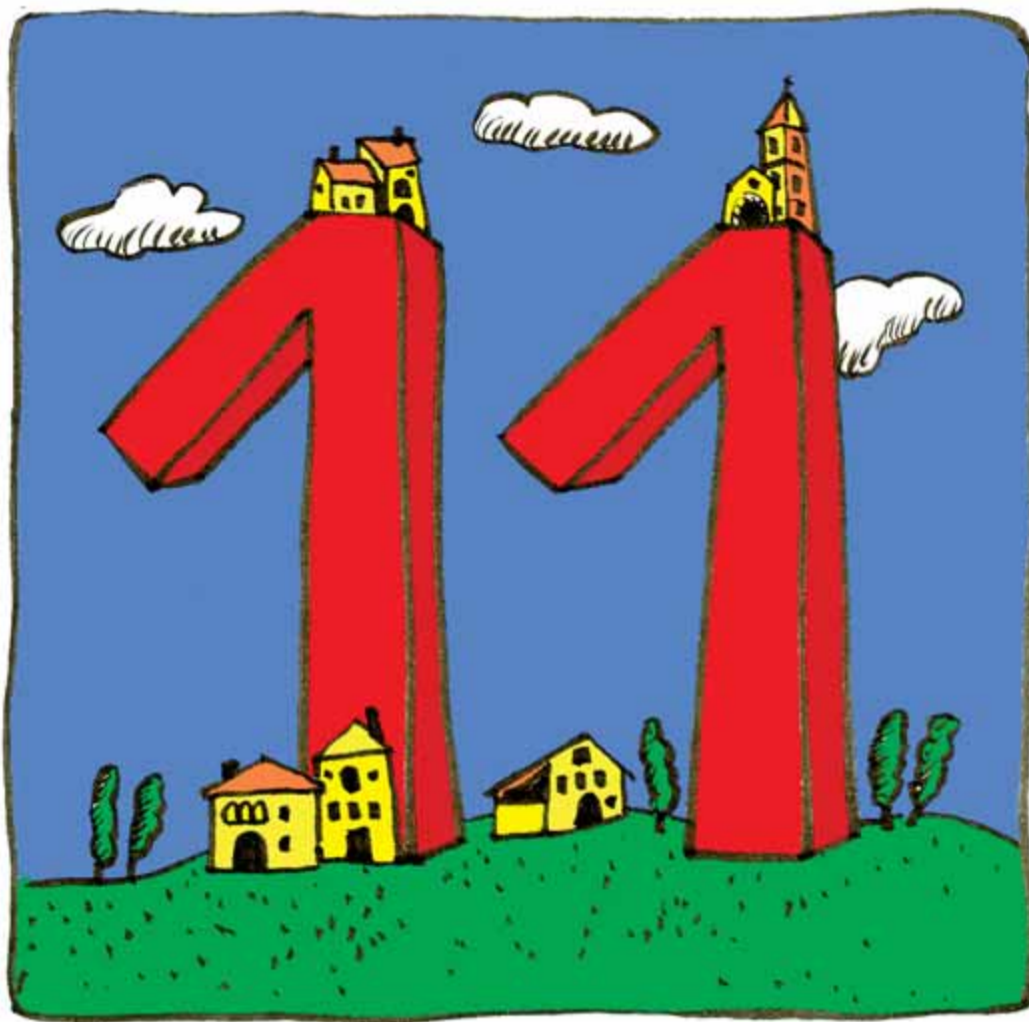
AL PEU DEL CANÓ
Qüestió
d'himnes

Salveu les cases!

La diada de l'Onze de Setembre fa aflorar anualment preguntes més o menys incòmodes. Què vol dir avui ser catalans i a què tenim dret? Què és avui una nació? Una nació al segle XIX la definien diferents elements formals (llengua, cultura, dret...) que cohesionaven i diferenciaven un col·lectiu humà. Al segle XX aquests elements romàntics han seguit definint la condició suficient d'una nació, però la seva condició necessària ha exigint la voluntat de ser dels seus nacionals: la consciència de posseir aquests elements formals diferenciats i la voluntat de preservar-los en el temps. I al segle XXI una nació pot brollar també d'una comunitat d'interessos: parlin la llengua que parlin i tinguin el sentiment de pertinença que tinguin, els habitants d'un territori poden reclamar per a ells la recaptació i l'administració dels seus impostos i la gestió de les seves infraestructures.

AQUEST ESTIU VAIG SER A LA FESTA major de Sapeira, un petit poble del Pallars Jussà. Situat dalt d'un serrat a mil metres d'alçada, Sapeira va ser abandonat als anys setanta i les seves 25 cases van caure a terra. Abans no es vivia de la bellesa del paisatge i la vida hi ha estat sempre molt dura: isolada i lluny del riu, Sapeira està envoltada d'altres muntanyes i de terres gravoses dolentes per als cereals. Els seus habitants van emigrar, però amb la millor riquesa: voluntat i capacitat de treballar. Van esdevenir empresaris i professionals i així que van prosperar van tornar al poble a refer les cases. Jaume Vicens Vives deia que la història de Catalunya l'han fet sovint catalans que han baixat de la muntanya a treballar i a espavilar la vida de la plana. A Sapeira avui quasi totes les cases han estat reconstruïdes i ja hi ha qui hi viu de març a novembre. Si els accessos del Pallars fossin millors i estigués a dues hores de Barcelona, amb un parell de túnels com la Cerdanya, ja parlariem d'on hi ha més qualitat de vida. Avui ser de poble petit i perdut no és cap vergonya: els perduts són avui als barris de les grans ciutats, on la incomunicació enmig de la multitud crea noves soledats de joves i grans, sense el caliu humà que hi ha a molts pobles petits.

UNA NACIÓ ÉS TAMBÉ una cadena de generacions. El pregoner de la festa major de Sapeira d'enguany cridava "Salveu les cases!". Salvar la casa, no deixar-la caure, és a muntanya un agraïment reverencial semisagrat envers les generacions que ens han precedit, envers el seu esforç i el seu treball seculars. Encara que una generació hagi de tancar la porta de casa i baixar al pla per viure, cal salvar-la per a les generacions futures. El món fa moltes voltes i l'economia encara més. A l'AVUI del passat 4 d'agost Miquel A. Torres, president de Bodegues Torres, diu que en el futur i a causa del canvi climàtic "caldrà desplaçar la producció dels vins cap al Pirineu per mantenir-ne la qualitat". Torres fa temps que predica amb l'exemple: ja cull raïm de les vinyes que cobreixen la muntanya de Talarn i està comprant centenars d'hectàrees al Pallars, fins i tot a mil metres d'alçada. I més rendible que el vi és l'enoturisme, el turisme lligat al vi, petit a casa nostra.

LLUÍSA JOVER

"Aquest estiu vaig ser a la festa major de Sapeira, un petit poble del Pallars Jussà. Situat dalt d'un serrat a mil metres d'alçada, Sapeira va ser abandonat als anys setanta i les seves 25 cases van caure a terra"

Els cellers de Napa Valley a Califòrnia atreuen cada any vuit milions de turistes, així com també la Toscana i la Borgonya. En territoris i paisatges, la Terreta és d'una especial bellesa: àmplia i plena de contrastos, l'enoturisme, com el turisme ornitològic, hi té potencial.

SAPEIRA ÉS AVUI UNA METÀFORA de Catalunya. Allò que un dia va caure i va romandre vint anys caigut pot tornar a ser reconstruït. Avui als vessants gravosos de Sapeira ja hi ha conreus d'alzines inoculades amb tòfona i nous ceps plantats. Si Catalunya és avui un país desorientat és degut al fet que, entre d'altres raons, no controla els seus impostos ni les seves inversions, ni

gestiona les seves infraestructures ni els seus fluxos migratoris. Els catalans, però, tenim consciència creixent que per aquest control passa el nostre futur com a país digne i pròsper. Avui Sapeira fa goig i demà els cicles de la història poden fer que Catalunya torni a ser rica i plena: salvem la casa (la identitat i la voluntat de ser) i tinguem la canya a punt tot esperant temps millors.

UN HOME GRAN I SAVI em deia fa poc que la creu de la vida es troba, en bona mesura, dins de nosaltres mateixos; en com cadascú entoma i respon als canvis i als atzars, als èxits i a les dissorts que la vida ens va posant al davant. Els fonaments d'un nou impuls per a Catalunya passen per un agraïment constant per la nostra existència com a poble, malgrat persecucions i adversitats; per persistir en l'hàbit d'orientar-nos en la complexitat de la globalització; per perseverar en la feina ben feta i en el sentit cívic de ciutadania; per recuperar el goig de la catalanitat pacíficament viscuda i orgullosament transmesa als fills (fills sense els quals cap nació no té continuïtat). Renan va dir que una nació és un referèndum quotidià. També és una suma de fidelitats: avui a prop del camí vell de Sapeira, al campanar d'Orrit (provinent del basc *urruti* -lluny-, segons Joan Coromines), encimbellat sobre el riu fronterer Noguera Ribagorçana, amb el gran amic Lluís hi penjarem una senyera de 25 metres quadrats.

Isabel
Olesti

Esriptora

L'altre dia, com qui no vol la cosa, algú va treure el tema de si era un carnaval o no l'acte institucional que es fa a la Ciutadella l'Onze de Setembre. D'entrada, semblava una conversa força avorrida, fins que algú va donar un petit gir al tema centrant-lo en l'himne de Catalunya, que tampoc és que sigui gaire engrescador. En general, tothom el trobava força horrible, *Els segadors*, i ja no diem l'absurditat de posar-nos drets i cantar, enardits, en record d'una derrota. Però així ens va. La conversa avançava i el que havia encetat el tema es notava que hi donava més voltes que els altres per matar-ho d'alguna manera digna. Fins que va exclamar: "¿I per què no canviar *Els segadors* per *El cant dels ocells*? L'obra és molt més bona i sempre tindriem el recurs de posar la interpretació de Pau Casals o cantada per la Maria del Mar. A més, els americans ja la coneixen, no?" Hi va haver uns segons de confusió, però potser no era una idea tan descabellada. És evident que *El cant dels ocells* és una peça remarcable, però potser resulta poc adient per aixecar els ànims als ciutadans, si és que un himne serveix per a això. ¿No quedaria una mica ridícul aixecar el puny tot cantant "Els ocelllets cantant a festejar-lo van amb sa veu melindrosa"? Segurament. "Oh!", va cridar de seguida l'amo de la idea, "penseu que els mallorquins tenen *La Balanguera* com a himne, una cançó que si fa no fa... I és una meravella". I sí que tenia raó. Ara només és qüestió que avui, a la Ciutadella, la gent s'animi a fer el salt a *Els segadors* per *El cant dels ocells*.